



# ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กับการเปลี่ยนแปลงสังคมเศรษฐกิจการเมืองโลก และปัญหาการขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมือง ในประเทศต่าง ๆ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม

ภาควิชาสังคมศาสตร์และการเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน

## บทคัดย่อ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเริ่มต้นจากการปฏิวัติการเกษตร การปฏิวัติทางอุตสาหกรรม แล้วก็เร่งทวีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยพลังการคำนวณในยุค คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้มีความต้องการ บริโภคสินค้าบริการเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันได้ก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจ และ การเมือง ในเรื่องการจัดสรรการใช้ทรัพยากรและการกระจายรายได้ในประเทศต่าง ๆ การแก้ปัญหา ความขัดแย้งดังกล่าวจำเป็นต้องมีการปฏิรูปทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อลดการบริโภคนสินค้า บริการหรือการใช้บริการ และการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและลดปัญหาการขัดแย้งดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน ประเทศต่าง ๆ ก็จะต้องร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาการใช้พลังงานและ ทรัพยากรของโลกระหว่างประเทศที่ร่ำรวยกับประเทศที่ยากจน

**คำสำคัญ :** การเร่งทวีของการเปลี่ยนแปลง, ปัญหาข้อจำกัดและความต้องการของมนุษย์, การแก้ ปัญหาความขัดแย้ง

ตั้งแต่ต้น ค.ศ. ๒๐๑๑ เป็นต้นมา ได้ปรากฏข่าวการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ รุนแรงในหลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวการปฏิวัติดอกมะลิ (Justmine Revolution) ที่ได้เกิดขึ้น ในประเทศอาหรับของทวีปแอฟริกาตอนเหนือ และกำลังขยายตัวไปในประเทศต่าง ๆ เพื่อต้องการให้มีการปฏิรูปการเมืองหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศไทยด้วย



อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงสังคมเศรษฐกิจโลกได้พบว่าความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทำให้สังคมเศรษฐกิจโลกมีความเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงแบบ “เพิ่มทวี” เร็วมาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยภาพรวมได้ช่วยให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรและการกระทบผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาสังคมเศรษฐกิจการเมืองที่แต่ละประเทศต้องเผชิญและหาทางแก้ปัญหาและสร้างความเป็นธรรมเพื่อให้เกิดความมั่นคงและความสงบสุขในแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

ดังนั้น ในบทความนี้จึงจะทำการวิเคราะห์ปัญหาสังคมเศรษฐกิจการเมืองที่ได้เกิดขึ้น โดยแบ่งหัวข้อการพิจารณา ดังนี้

๑. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการเปลี่ยนแปลงสังคมเศรษฐกิจการเมืองโลก

๒. การจัดระบบและการบริหารการจัดการปัญหาเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

๓. การวิเคราะห์ความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และปัญหาการขัดแย้งในสังคม

๔. วิฤติการณ์พลังงานของโลกกับความยุ่งยากในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในประเทศต่าง ๆ และการพึ่งพาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการเปลี่ยนแปลงสังคมเศรษฐกิจการเมืองโลก

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษยชาติอย่างมากโดยภาพรวมได้ช่วยให้คนมีความสามารถทางเศรษฐกิจมากขึ้น สามารถผลิตสินค้าบริการต่าง ๆ มากขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ซึ่งพอจะสรุปผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ดังนี้

### ๑.๑ ทางด้านเศรษฐกิจ

ทางด้านเศรษฐกิจได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทำให้ความสามารถในการผลิตหรือการทำงานของคน



เพิ่มขึ้น ซึ่งได้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนทั่วไปดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันมนุษย์ได้รู้จักใช้ความฉลาดทำการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและทดลองด้านต่าง ๆ ในลักษณะของการ “ต่อยอด” ทางวิชาการได้ทำให้ลักษณะการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ารวดเร็วขึ้นในลักษณะของ “การเพิ่มทวี” ดังที่ได้แสดงลักษณะความเจริญก้าวหน้าโดยสรุปในตารางที่ ๑ และภาพที่ ๑

### ตารางที่ ๑

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก็ระยะเวลาและลำดับขั้นของการปฏิวัติ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคมและเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์

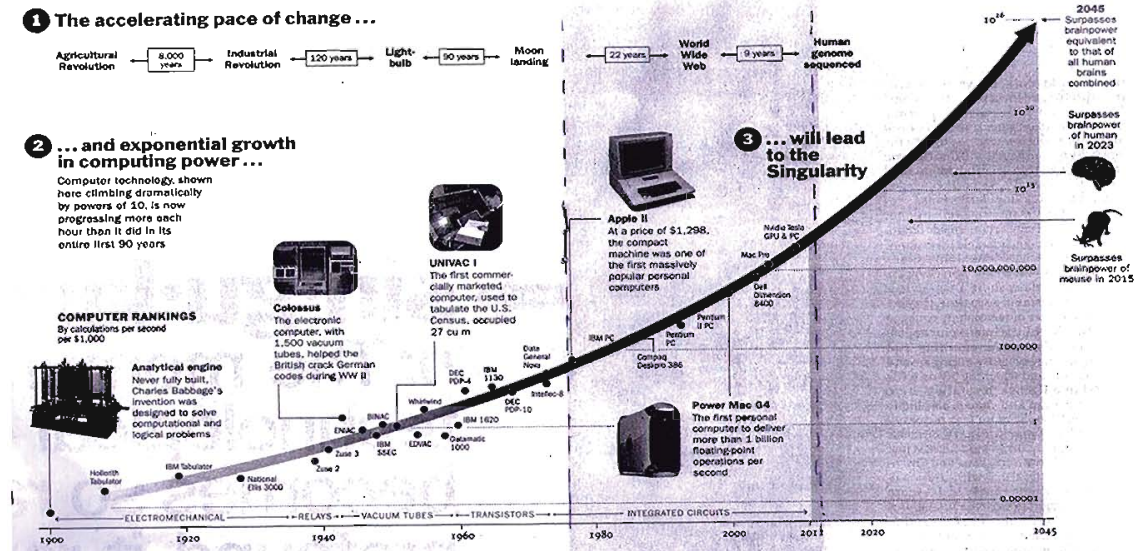
ลำดับขั้นของการปฏิวัติหรือการเปลี่ยนแปลง	รูปแบบของสังคมเศรษฐกิจ	ระยะเวลา (ปี)
๑	การปฏิวัติการเกษตร	หลายล้านปี
๒	การปฏิวัติอุตสาหกรรม	๘,๐๐๐
๓	ยุคดิจิทัล : การพัฒนาคอมพิวเตอร์ และอิเล็กทรอนิกส์หรือยุคดิจิทัล	๑๒๐
๔	มนุษย์ไปดวงจันทร์	๕๐
๕	การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต (world-wide-web)	๒๒
๖	มนุษย์จะสามารถเปลี่ยนอวัยวะที่สำคัญ และมีอายุยืนเกิน ๑๐๐ ปี ซึ่งจะเป็นยุคที่มนุษย์มีความเป็นอมตะ (immortal)	๓๐

ที่มา : Time Vol. 177 No. 7, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)



ภาพที่ ๒

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคมเศรษฐกิจ



ที่มา : Time Vol. 177 No. 7, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)

๑.๒ ทางด้านสังคม

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการขนส่งและโทรคมนาคมได้ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างคนที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อหรือสื่อสารได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้นและเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง ซึ่งมีผลทำให้โลกนี้เล็กลง ประชาชนในประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกันได้มากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น ทำให้สังคมโลกมีลักษณะการเป็น “โลกาภิวัตน์” มากขึ้น การเลียนแบบอย่างการบริโภค ความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และความต้องการให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริงได้แพร่ขยายไปอย่างรวดเร็ว

ในขณะเดียวกันความเจริญก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ต และการติดต่อในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากจะทำให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วแล้วยังทำให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถปิดกั้นการสื่อสารของประชากรได้ดังที่เคยทำมา ทำให้ประชากรมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ระบบการสื่อสารของประชาชนที่มีการใช้มาก เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต (www), Facebook, Twitter, และ Social Network ได้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาชน



### ๑.๓ ทางด้านการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องติดต่อกันค้าขายระหว่างกันมากขึ้น ไม่สามารถอยู่โดยไม่ค้าขายกับประเทศอื่น ทุกประเทศจำเป็นต้องเปิดกว้างทางเศรษฐกิจและเรียนรู้แลกเปลี่ยนทางด้านสังคม ผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้ทำให้การเผชิญหน้าทางการเมืองในรูปแบบสงครามเย็นได้ยุติลงใน ค.ศ. ๑๙๘๙ ทำให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ

เมื่อรัฐบาลไม่สามารถปิดกั้นการสื่อสารของประชาชนได้จึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถใช้อำนาจเผด็จการปกครองประชาชนได้อีกต่อไป รัฐบาลต้องฟังเสียงของประชาชนมากขึ้น จะต้องให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนมากขึ้นและจะต้องทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กล่าวคือจะต้องสามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้มากที่สุด ถ้ารัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้แล้ว รัฐบาลนั้นก็มักจะอยู่ไม่ได้

แม้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้น และช่วยให้ความสามารถในการผลิตสินค้าทางเศรษฐกิจของมนุษย์เพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากขึ้นในเรื่องปัญหาความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ในแต่ละประเทศหรือเกิดความไม่เป็นธรรมในการพัฒนาระหว่างประเทศมากขึ้น ในเรื่องดังกล่าวประเด็นปัญหาสำคัญขึ้นอยู่กับว่าประเทศใดจะเป็นฝ่ายได้ประโยชน์จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด หรือเป็นฝ่ายที่ได้รับผลเสียจากการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันแต่ละประเทศก็เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้ เนื่องจากประชาชนแต่ละกลุ่มสามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมเศรษฐกิจของโลกจึงเกิดผลกระทบทั้งในทางบวกและในทางลบ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่แต่ละประเทศจะต้องหาทางแก้ไขและทำการปรับตัวเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์มากที่สุด และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่จะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

### ๒. การจัดระบบและการบริหารการจัดการปัญหาเศรษฐกิจการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

การสร้างสังคมที่มีความสงบสุขนั้น อาจจะเริ่มต้นจากการมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ ในขณะเดียวกันระบบการเมืองนั้นต้องสามารถทำให้ประชาชนได้รับหรือสนองตอบความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบและการ



บริหารการจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและการเมืองในแต่ละประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งพอจะพิจารณาโดยสังเขป ดังนี้

**๒.๑ ความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนกับความมั่นคงของรัฐบาล ซึ่งพอจะพิจารณาโดยสรุปได้ ดังนี้**

๒.๑.๑ ความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน

- (๑) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (๒) ความอยู่ดีกินดี
- (๓) มีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง

๒.๑.๒ เสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงของรัฐบาล

- (๑) ความชอบธรรมของการเป็นรัฐบาล
  - ความชอบธรรมของการได้มาซึ่งอำนาจรัฐ
  - ความชอบธรรมที่เกิดจากประสิทธิภาพการบริหารงาน
- (๒) การเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล และเปลี่ยนถ่ายอำนาจทางการเมือง
  - เป็นไปตามกฎกติกาหรือรัฐธรรมนูญ
  - โดยสันติวิธีและการยอมรับของประชาชน

**๒.๒ การแก้ปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนระหว่างระบบเศรษฐกิจทุนนิยมกับสังคมนิยม**

เมื่อศึกษาถึงวิธีการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ อาจแบ่งได้เป็น ๒ ระบบใหญ่คือ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (capitalism) และระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (socialism)

การแข่งขันและการแบ่งฝ่ายของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกับระบบสังคมนิยมได้มีการแข่งขันและการแบ่งกลุ่มทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ เห็นเด่นชัดตั้งแต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติลงใน ค.ศ. ๑๙๔๕ กลุ่มประเทศทั้งสองได้เผชิญหน้ากันทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เรียกว่า “สงครามเย็น” ซึ่งปรากฏว่าการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มประเทศทั้งสองได้ยุติลงเมื่อ ค.ศ. ๑๙๘๙ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่า ซึ่งจะพิจารณาได้จากข้อสรุปโดยสังเขป ดังนี้

**๒.๒.๑ การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของระบอบทุนนิยม**

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นระบบเศรษฐกิจที่ให้เอกชนหรือปัจเจกบุคคลเป็น



เจ้าของปัจจัยการผลิตหรือทรัพย์สิน เอกชนจะเป็นผู้บริหารและจัดการในการผลิตสินค้าบริการต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายในการแสวงหากำไรหรือประโยชน์สูงสุดเป็นเครื่องชี้ นำ ผ่านการทำงานของตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเสรี รัฐบาลจะมีหน้าที่น้อยมากในทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๒ ช่วงระยะเวลาคือ

(๑) การจำกัดบทบาททางเศรษฐกิจของรัฐบาล ค.ศ. ๑๗๗๖-๑๙๓๖

(๒) รัฐบาลมีบทบาทในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ คือตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๓๖-ปัจจุบัน

### (๑) การจำกัดบทบาททางเศรษฐกิจของรัฐบาล

อาจกล่าวได้ว่าระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเริ่มต้นอย่างเป็นทางการเป็นระบบจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ชื่อดัง อัดัม สมิธ (Adam Smith, 1723-1790) ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานของแนวคิดแบบทุนนิยมไว้ในหนังสือ *The Wealth of Nations* หรือชื่อเต็ม *An Inquiry Into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*

เขาได้กล่าวว่า “ความมั่งคั่งของประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับจำนวนทองคำหรือเงินที่ประเทศมีอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับสินค้าและบริการที่ประเทศผลิตได้และประชาชนได้ใช้หรือบริโภค” ดังนั้นจึงจะต้องทำให้ประเทศมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าบริการให้สูงขึ้น โดยให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการผลิตและการทำงานในตลาดที่มีการแข่งขันโดยเสรี โดยมีกำไรหรือผลตอบแทนสูงสุดเป็นเครื่องชี้ นำ

แนวคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความเห็นแก่ตัว ดังนั้นจึงทำให้ผู้ผลิตสินค้าบริการมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดริเริ่มและกล้าเสี่ยงในการทำธุรกิจ ทำให้เกิดการผลิตสินค้าบริการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีงานทำ มีรายได้สูงขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

แนวคิดเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนั้นได้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและประเทศอื่น ๆ โดยการจำกัดบทบาทของรัฐบาลที่จะเข้าไปแทรกแซงการทำงานทางเศรษฐกิจ คือปล่อยให้กลไกตลาดทำงานโดยปราศจากรัฐบาล หรือที่เรียกว่า “laissez-faire” เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจ กลไกตลาดหรือกลไกราคาจะเป็นกลไกแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง เปรียบเหมือนมือที่มองไม่เห็น (invisible hand) เป็นผู้แก้ปัญหา ซึ่งจะทำหน้าที่ดีกว่าการที่รัฐบาลเข้าไปแทรกแซง

### (๒) รัฐบาลมีบทบาทในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมตั้งแต่สมัย อัดัม สมิธ ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๗๖ เป็นต้นมา ปรากฏว่าใช้ได้ดี เพราะปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก ลักษณะของตลาดโดยทั่วไปก็เป็นการแข่งขันโดยเสรี ประชาชนโดยทั่วไปก็มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีปัญหาการขัดแย้งมากนัก



อย่างไรก็ตาม จากการใช้ระบบเศรษฐกิจดังกล่าวมาเป็นเวลาร้อยกว่าปี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม คนได้อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองและทำงาน เป็นกรรมกรมากขึ้น ปรากฏว่าได้เกิดปัญหาการเอาไรต์เอาเปรียบ และปัญหาความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเศรษฐกิจของประเทศก็เผชิญกับความผันผวนมากขึ้น เช่น ปัญหาเงินเฟ้อ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ

ปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจได้ทำให้เกิดการจลาจล และความไร้เสถียรภาพทางการเมืองหลายประเทศในทวีปยุโรป จนที่สุดได้เกิดการปฏิวัติและเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองเป็นรัฐสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ในประเทศรัสเซียเมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๗

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้เกิดนักคิดทางเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ ที่สำคัญคือ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes, 1883–1946) เขาได้เสนอผลงานที่ชี้ให้เห็นความผิดพลาดทางทฤษฎีของระบบทุนนิยมไว้ในหนังสือ *The General Theory of Employment, Interest and Money, 1936*

เขาได้ชี้ให้เห็นว่า กลไกตลาดมิได้ทำงานโดยอัตโนมัติ เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำเกิดคนว่างงานมากนั้น เป็นเพราะอุปสงค์มวลรวม (aggregate demand) หรือการใช้จ่ายรวมมีน้อยเกินไป เนื่องจากประชาชนใช้จ่ายบริโภคน้อยลง และมีการลงทุนน้อยลง เพื่อชดเชยการใช้จ่ายรวมที่ขาดหายไป รัฐบาลต้องใช้จ่ายมากขึ้นทั้งในด้านสวัสดิการสังคม และลงทุนสร้างงาน ลงทุนด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อสร้างงาน ทำให้คนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น จนทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ทำให้ทุกคนมีงานทำ ในขณะที่เศรษฐกิจตกต่ำ การใช้จ่ายของเพิ่มขึ้นอาจทำให้เกิดการขาดดุลทางการคลัง แต่เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัว รัฐบาลก็จะมีรายได้ที่เป็นภาษีเพิ่มขึ้น และอาจจะแก้ปัญหาการขาดดุลและหนี้สินของรัฐบาลได้

แนวคิดที่รัฐบาลจะต้องมีบทบาทในการแก้ปัญหาวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวกลับเข้าสู่ภาวะปรกติ นั้น ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยรักษาชีวิตหรือความคงอยู่ของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมได้ ซึ่งเป็นการทำลายหรือจบคำพยากรณ์ของคาร์ล มาร์ก (Karl Marx) ที่ได้พยากรณ์ไว้ว่า ระบบทุนนิยมจะล่มสลายด้วยการทำลายตัวเอง กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเจริญขึ้นขยายตัวจะทำให้ช่องว่างการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มประชาชนมีความแตกต่างกันมากขึ้น กล่าวคือ คนรวยซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยจะร่ำรวยมากขึ้น ส่วนคนจนก็จะยิ่งยากจนมากขึ้น ซึ่งเรียกว่า “รวยกระจุก จนกระจาย” ความแตกต่างในเรื่องรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่เพิ่มความรุนแรงจะทำให้เกิดการขัดแย้งและใช้ความรุนแรงจนประชาชนลุกขึ้นปฏิวัติและทำลายระบบทุนนิยมลง

อย่างไรก็ตาม หลังเกิดการปฏิวัติในประเทศรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๑๗ แล้ว รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ที่เผชิญปัญหาการขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ ได้หันมาใช้แนวคิดของเคนส์มาแก้ปัญหาในประเทศ โดย





รัฐบาลได้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการใช้จ่ายเพื่อแก้ปัญหาการตกต่ำทางเศรษฐกิจ ให้ความช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการแก่ประชาชนที่เดือดร้อน รวมถึงการให้หลักประกันขั้นต่ำในการดำรงชีวิต และสร้างระบบรัฐสวัสดิการ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ทำการปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีอย่างจริงจัง เพื่อมีเงินมาใช้จ่ายอย่างพอเพียง กล่าวคือ ของฟรีไม่มีในโลก เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเพิ่มขึ้นก็ต้องเก็บภาษีเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการเก็บภาษีที่เพิ่มขึ้นนั้น ถือเป็นนโยบายที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนส่วนใหญ่ โดยผ่านระบบการเลือกตั้ง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และตัดสินใจในนโยบายเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ ทำให้การเมืองของประเทศมีเสถียรภาพ และสามารถแก้ปัญหาการขัดแย้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศได้

### (๓) รูปแบบของปัญหาความขัดแย้งและความจริงจังในการแก้ปัญหาของประเทศ ทุนนิยมบางประเทศ

รูปแบบของปัญหาความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงและการล้มล้างรัฐบาลหรืออำนาจรัฐนั้น โดยทั่วไป มิได้เกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจหรือการกระจายรายได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่มักจะเกิดจากปัญหาการขัดแย้งในเรื่องอื่นด้วย เช่น ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม การใช้อำนาจในทางที่มิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ความไม่ยุติธรรมในการนับถือศาสนาหรือในเรื่องเชื้อชาติ ดังนั้นในการแก้ปัญหาความขัดแย้งจะต้องทำงานแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การบริหารราชการแผ่นดินที่ต้องใช้จ่ายเงินนั้น จะมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปฏิรูประบบภาษีเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งด้วย ซึ่งจะได้แสดงกรณีตัวอย่างโดยสรุปในรูปที่ ๒ ดังนี้

(๑) กรณีที่เกิดปัญหาความขัดแย้งสูงทั้งในเรื่องการกระจายรายได้และเรื่องกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการขัดแย้งในเรื่องอื่นด้วย แต่ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวมิได้รับการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวจะมีการใช้ความรุนแรง เกิดสงครามประชาชนหรือสงครามกลางเมืองในประเทศ แล้วในที่สุดก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบของสังคม เช่น รัสเซียเมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๗ จีนเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๙

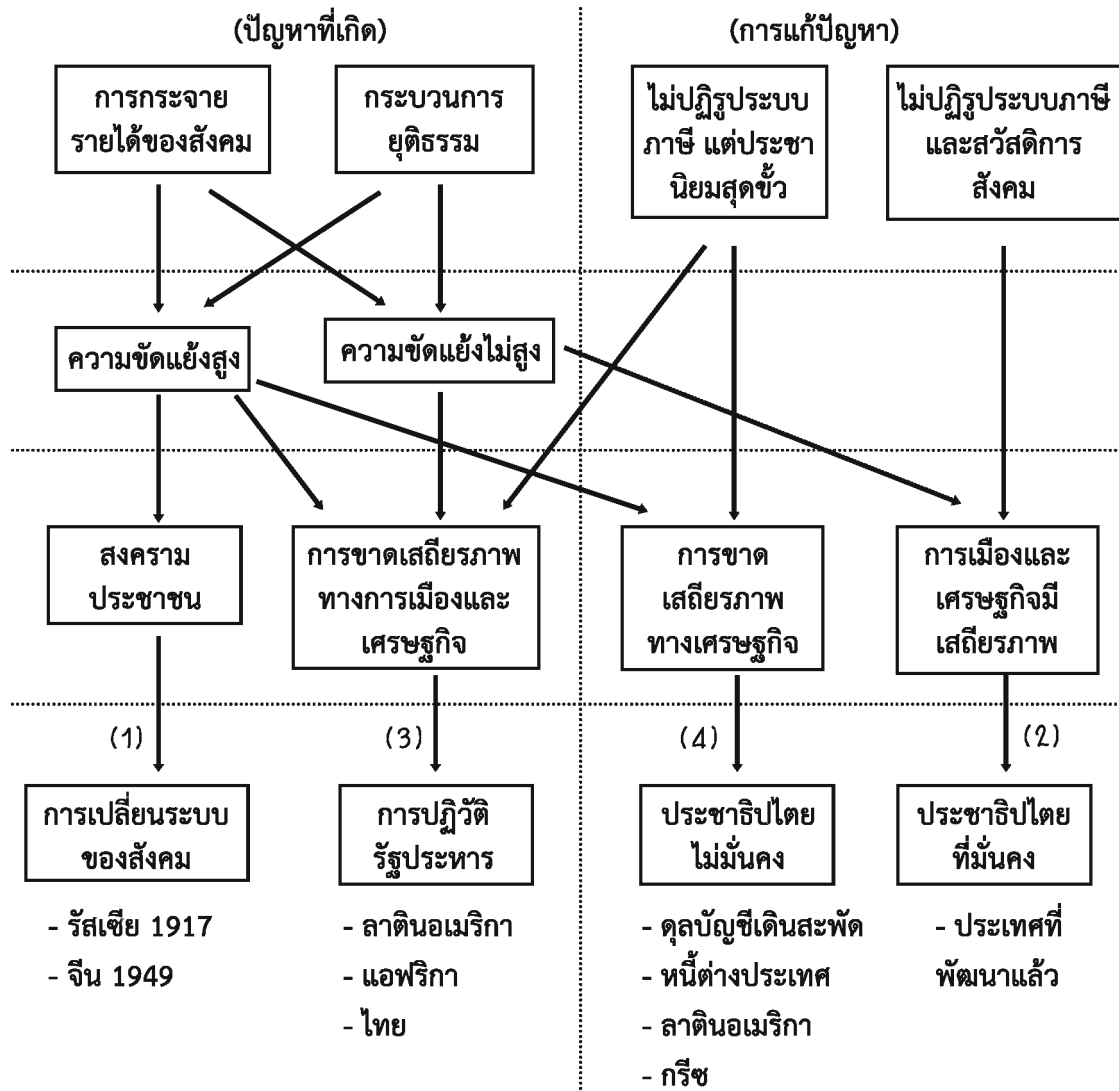
(๒) กรณีที่ปัญหาความขัดแย้งได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลได้ทำการปฏิรูประบบภาษีและสวัสดิการสังคมดังที่ได้เกิดขึ้นในหลายประเทศในยุโรปตะวันตก การแก้ปัญหาดังกล่าวจะทำให้การเมืองและเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ ทำให้ประชาธิปไตยมีความมั่นคง เช่นในประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่แก้ปัญหาในแบบที่ ๒ ที่สัดส่วนภาษีต่อจีดีพี (GDP) จะสูง และสัดส่วนรายได้ของคนชั้นกลางก็จะสูงด้วยดังตัวอย่างในตารางที่ ๖ และตารางที่ ๗

(๓) กรณีที่ปัญหาความขัดแย้งมิได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งระดับความขัดแย้งที่ยังไม่อยู่



ในระดับสูง และที่อยู่ในระดับสูง เนื่องจากรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจไม่ได้ตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหา หรือไม่มีอำนาจพอที่จะเข้าแก้ปัญหาร้ายแรงดังกล่าว เช่น ต้องปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม และการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจัง แต่ต้องใช้เวลาและความพยายามสูง ดังนั้น ปัญหาความขัดแย้ง จึงไม่ได้รับการแก้ไข ในขณะที่เดียวกันก็ใช้นโยบายประชานิยมเข้าแก้ไขในระยะสั้น แต่ไม่ปฏิรูประบบภาษีอากรเพื่อแก้ปัญหาในระยะยาว ดังนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตามมา ทำให้ปัญหาต่าง ๆ มีความรุนแรงมากขึ้น และทำให้การเมืองขาดเสถียรภาพ

ภาพที่ ๒ ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้และในกระบวนการยุติธรรม  
กับการขัดแย้งในสังคมและการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ





ในประเทศที่มีปรากฏการณ์ดังกล่าว มักจะเกิดการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย หรือเกิดรัฐบาลเผด็จการ มักจะเกิดการปฏิวัติรัฐประหารเพื่อแย่งชิงอำนาจรัฐ เช่น ที่เกิดขึ้นในลาตินอเมริกาและแอฟริกาบางประเทศและประเทศไทย

(๔) กรณีปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการกระจายรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและเดือดร้อน เศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพ และต้องพึ่งพาต่างประเทศมาก ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลจะใช้นโยบายประชานิยมสุดขีดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ไม่ทำการปฏิรูประบบภาษีอากรเพื่อหาเงินมาใช้จ่าย ดังนั้น จึงทำให้งบประมาณของรัฐบาลขาดดุลมาก ต้องกู้ยืมเงินทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศมาใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาในแนวทางดังกล่าวจะทำได้เพียงระยะสั้น ดังนั้นจึงไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ แล้วในที่สุดรัฐบาลก็ขาดความมั่นคงอยู่ไม่ได้

ในทางเศรษฐกิจ การไม่ปฏิรูประบบภาษีแต่ใช้ประชานิยมสุดขั้วนั้น มักจะทำให้ประเทศมีปัญหารขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และมีหนี้ต่างประเทศมาก จนต้องลดค่าเงินอยู่บ่อยครั้ง เช่น ประเทศเม็กซิโก บราซิล อาร์เจนตินา เปรู และกลุ่มประเทศในลาตินอเมริกา

## ๒.๒.๒ การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของระบอบสังคมนิยม และการล่มสลายของระบอบสังคมนิยม

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับระบอบทุนนิยม คือ ระบอบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ซึ่งเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมมากในช่วง ค.ศ. ๑๙๐๐-๑๙๘๙ นับเป็นเวลาเกือบ ๑ ศตวรรษ

หลักการสำคัญของระบอบสังคมนิยม คือ ปังจ่ายการผลิตหรือทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตสินค้าบริการต่าง ๆ เป็นของรัฐ และบริหารจัดการโดยรัฐ เพื่อความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ

การทำงานตามแนวคิดของสังคมนิยมนั้น หัวใจสำคัญคือ “อำนาจรัฐ” ดังนั้นจะเกิดระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้นั้น จะต้องได้มาซึ่งอำนาจรัฐ คือมีรัฐบาลที่เป็นสังคมนิยม การได้มาซึ่งรัฐบาลดังกล่าวอาจจะได้มาโดยผ่านการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยหรือการได้มาซึ่งอำนาจรัฐด้วยการใช้กำลัง

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในแนวคิดสังคมนิยมจะเป็นการรวมพลังในการผลิตและทำงานเพื่อพัฒนาประเทศ และเกิดความเสมอภาคในการกระจายรายได้ กล่าวคือ รัฐเป็นผู้ผูกขาดทางเศรษฐกิจ แต่เพียงผู้เดียว ประชาชนทุกคนเป็นลูกจ้างที่ทำงานให้รัฐ รัฐเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าและค่าจ้าง ความร่ำรวยหรือผลผลิตจะรวมศูนย์อยู่ที่รัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจึงมีทรัพยากรมากในการพัฒนาประเทศและสังคมตามนโยบายของรัฐ



ปรากฏว่าในระยะแรกแนวคิดสังคมนิยมสามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศ ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีความพออยู่พอกิน แต่ถูกจำกัดในเรื่องสิทธิเสรีภาพ อย่างไรก็ตาม ความอยู่ดีกินดีของประชาชนจะขึ้นอยู่กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดสรรทรัพยากรของรัฐบาล เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน หรือสร้างความเข้มแข็งทางการทหาร และการสร้างสาธารณประโยชน์ของประเทศ

การบริหารจัดการทางเศรษฐกิจตามแนวคิดสังคมนิยมเป็นไปด้วยดีในระยะแรก แต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง ได้เกิดภาวะสงครามเย็น เป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างกลุ่มประเทศทุนนิยมกับกลุ่มประเทศสังคมนิยม ในการเผชิญหน้ากันในสงครามเย็นนั้น ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในการสร้างอาวุธ และการค้นคว้าทางอวกาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ สหภาพโซเวียต

อย่างไรก็ตาม ระบอบเศรษฐกิจทุนนิยมได้สร้างแรงจูงใจการผลิตและการทำงาน ดังนั้น จึงทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตได้เร็ว ทำให้มีกำลังเศรษฐกิจใหญ่พอที่จะลงทุนแข่งขันการสร้างอาวุธ และทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีทั้งในทางวัตถุและการใช้สิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะคนจนก็ได้รับการดูแลที่ดี ในทางตรงกันข้าม การบริหารจัดการตามแนวคิดสังคมนิยมไม่สร้างแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตได้ช้า แต่รัฐบาลกลับต้องทุ่มเททรัพยากรเป็นจำนวนมากในการสร้างอาวุธและเผชิญหน้าในสงครามเย็น ดังนั้น จำนวนทรัพยากรที่จะนำมายกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นจึงมีน้อยลง ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็ถูกจำกัดเรื่องสิทธิเสรีภาพ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่พอใจกับระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญทำให้ระบอบสังคมนิยมล่มสลายในเวลาต่อมาคือเมื่อ ค.ศ.๑๙๘๙ การล่มสลายของระบอบสังคมนิยมนั้นเกิดจากขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจและปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของกลไกรัฐบาล ปรากฏการณ์ล่มสลายนั้นเห็นได้เด่นชัดเมื่อ สหภาพโซเวียตปล่อยให้เยอรมันตะวันออกล่มสลายและยอมให้ทำลายกำแพงนครเบอร์ลิน หลังจากนั้น การล่มสลายของระบอบสังคมนิยมได้แพร่ขยายไปในประเทศยุโรปตะวันออก แล้วในที่สุดก็เกิดการปฏิวัติของประชาชนในสหภาพโซเวียต ซึ่งในเวลาต่อมาก็เกิดขึ้นในจีนและเวียดนาม



### ๓. วิเคราะห์ความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและปัญหาการขัดแย้งในสังคม

การวิเคราะห์ปัญหาการขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ จะมองเห็นได้ง่ายขึ้น เมื่อได้ศึกษาปัญหาความพึงพอใจหรือความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน กับความสามารถในการสนองความต้องการของสังคม ซึ่งจะแบ่งหัวข้อการพิจารณาโดยสังเขป ดังนี้

- ๓.๑ วิเคราะห์ความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน
- ๓.๒ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจกับช่องว่างความพึงพอใจของสังคม
- ๓.๓ ความไม่พอใจต่อรัฐบาลหรือระบบของสังคมกับปัญหาขัดแย้งภายในประเทศและเสถียรภาพของรัฐบาล
- ๓.๔ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลกับระบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม

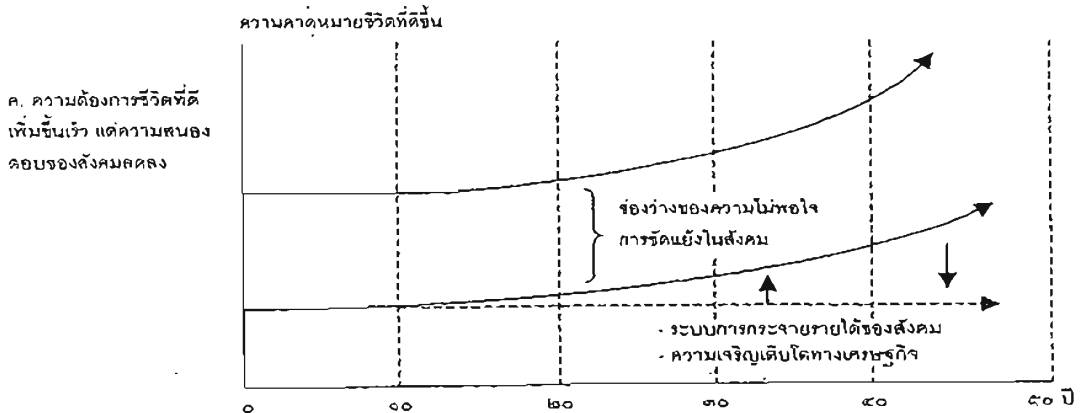
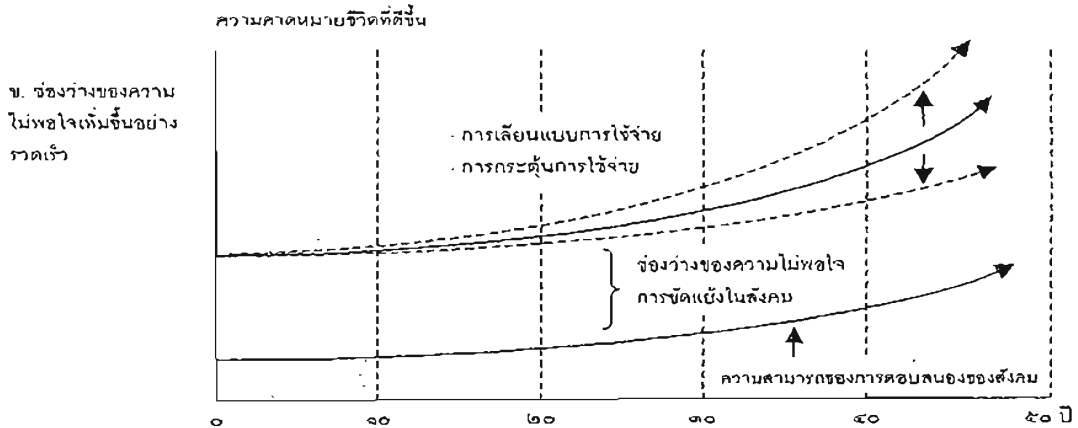
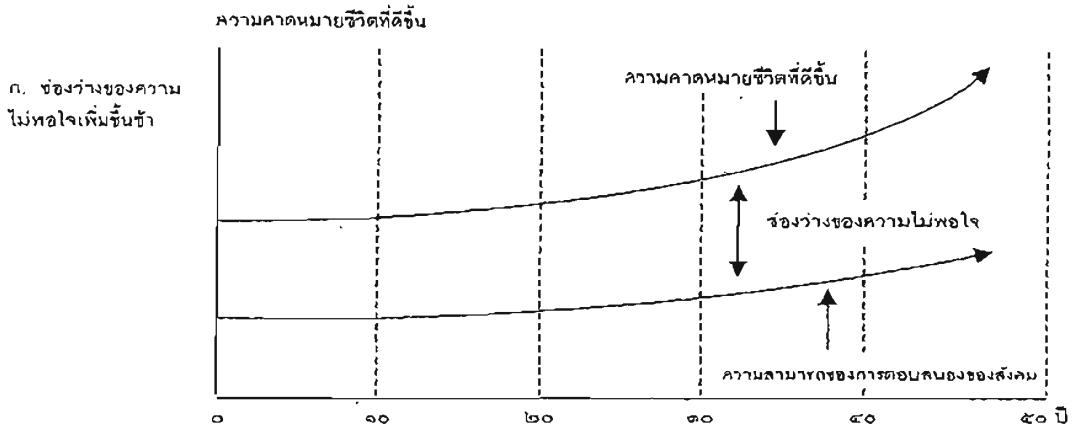
#### ๓.๑ วิเคราะห์ความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน

การที่รัฐบาลหรือระบอบการปกครองใดจะอยู่ในอำนาจได้นานเพียงใดนั้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับ การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

ในเรื่องดังกล่าวอาจจะพิจารณาได้ง่ายจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารปกครองประเทศของรัฐบาล ซึ่งอาจจะดูได้จากการเปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจหรือการคาดหวังการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกับชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นจริงว่าเป็นอย่างไร ซึ่งสรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้



### ภาพที่ ๓ การวิเคราะห์ความไม่พอใจของสังคมโดยพิจารณาระหว่างความคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้น กับความสามารถในการสนองตอบของสังคม





(๑) เส้นที่วัดความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมคิดว่าตนควรจะมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร โดยพิจารณาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนคือในเรื่อง (ก) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ข) ความอยู่ดีกินดี (ค) สิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพทางการเมืองได้รับการแก้ปัญหาของรัฐบาลอย่างไร

โดยทั่วไปเส้นความพึงพอใจของประชาชนจะเพิ่มขึ้นตลอดเวลาตามกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เส้นดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นเร็วมากขึ้น เมื่อเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างการใช้จ่ายในสังคมมีมากขึ้น หรือมีความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุมากขึ้น ประชาชนต้องการใช้จ่ายสินค้าและบริการมากขึ้น ดังนั้น ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารก็จะทำให้เส้นความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้นรวดเร็ว

(๒) เส้นที่วัดความสามารถในการสนองตอบของสังคมคือ เมื่อประชาชนมีความต้องการใช้จ่ายสินค้าและบริการมากขึ้น หรือการคาดหวังที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว ประเทศหรือสังคมส่วนรวมหรือรัฐบาลที่ปกครองบริหารประเทศนั้นจะต้องสามารถจัดสรรและกระจายทรัพยากรผลิตสินค้าบริการเพื่อสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดีหรือไม่

ความสามารถในการสนองตอบของสังคมหรือของรัฐบาลนั้น โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญดังนี้ (ก) ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (ข) ระบบการกระจายรายได้ของสังคม (ค) ระบบการช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการสังคมที่ช่วยให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ดีดีพอสมควร

(๓) ช่องว่างระหว่างเส้นความพึงพอใจหรือการคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นกับเส้นความสามารถของการตอบสนองของสังคม จะเป็นสิ่งที่วัดความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลหรือมีต่อระบบสังคม ซึ่งจะเป็นต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสังคม

โดยทั่วไปช่องว่างความไม่พอใจจะมีอยู่เสมอ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ เพราะไม่มีประเทศใดสามารถบริหารประเทศที่ทำให้ประชาชนทุกคนพึงพอใจทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม เมื่อช่องว่างความไม่พอใจมีมากขึ้นหรือกว้างมากขึ้นก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารการปกครองหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นไปตามกลไกและสันติวิธีหรืออาจจะเป็นไปโดยการใช้กำลังหรือความรุนแรง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำและการยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ โดยทั่วไป ถ้ารัฐบาลสามารถทำให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความอยู่ดีกินดีแล้วมักจะได้รับการสนับสนุนหรือยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ต้องยอมให้



ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศหรือยอมให้มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองพอสมควร การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องทำไปเพื่อผลประโยชน์หรือความมั่นคงของสังคมส่วนรวมเท่านั้น มิใช่เพื่อผลประโยชน์ของผู้นำประเทศ นอกจากนี้ ผู้นำประเทศจะต้องเป็นผู้ที่อุทิศตนเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง และยอมให้มีการเปลี่ยนถ่ายอำนาจอย่างเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมีธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศด้วยการขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันของประเทศอย่างจริงจัง

### ๓.๒ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจกับช่องว่างความพึงพอใจของสังคม

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนหรือระบบสังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งและมากมายทั้งในทางที่เป็นผลบวกและเป็นผลลบ ซึ่งพอจะสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

(๑) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทำให้ความสามารถในการทำงานหรือการผลิตสินค้าบริการต่าง ๆ ของมนุษย์เพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษภัยมากขึ้นด้วย เช่น เกิดปัญหาโลกร้อน

(๒) ในด้านการใช้จ่าย การบริโภค หรือการใช้ทรัพยากรส่วนบุคคลหรือต่อบุคคลก็จะมีมากขึ้น ทำให้โลกต้องใช้ทรัพยากรเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น เมื่อจำนวนประชากรของแต่ละประเทศหรือของโลกเพิ่มขึ้น ก็ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น และมีการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรของโลก

(๓) ในด้านการค้าขายติดต่อระหว่างประเทศโดยผ่านทางด้านการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ หรือผ่านระบบโลกาภิวัตน์และบริษัทข้ามชาติ ก็ทำให้มีการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศมากขึ้น โดยประเทศที่เป็นฝ่ายได้เปรียบจะถ่ายเททรัพยากรจากประเทศที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบไปสนองตอบความต้องการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในประเทศที่เป็นฝ่ายได้เปรียบเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันประเทศที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบต้องเผชิญปัญหาการจัดสรรการใช้ทรัพยากรภายในประเทศมากขึ้น

(๔) ความเจริญทางด้านวัตถุและการเลียนแบบอย่างการบริโภคทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ทำให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีความเห็นแก่ตัวและเอารัดเอาเปรียบมากขึ้น

พฤติกรรมการใช้จ่ายการบริโภคที่เพิ่มขึ้น และการเอารัดเอาเปรียบที่เพิ่มขึ้นของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมในประเทศต่าง ๆ มากขึ้น





ปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมนั้นเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่พอใจต่อระบบการบริหารการปกครองของประเทศมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ จะต้องหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับ และรักษาเสถียรภาพทางการเมืองหรืออำนาจของรัฐบาล

(๕) ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม และระบบเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์ได้ทำให้เศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเชื่อมโยงติดต่อกัน ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจหรือการเมืองในภูมิภาคใดหรือในประเทศใดที่มีความสำคัญ จะก่อให้เกิดผลกระทบกระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ด้วย เช่น เมื่อเกิดแผ่นดินไหวขนาดมหึมาและเกิดคลื่นสึนามิขนาดใหญ่ ทำลายเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะฮนชู ประเทศญี่ปุ่น เมื่อต้นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ นอกจากก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจประเทศญี่ปุ่นแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงแก่เศรษฐกิจของโลกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น

(๖) ปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของโลกที่มีผลกระทบต่อประชาชนในประเทศต่าง ๆ คือปัญหาเรื่องพลังงานซึ่งได้แก่ราคาน้ำมันที่ถีบตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือก่อน ค.ศ. ๑๙๗๐ ราคาน้ำมันดิบของโลกเฉลี่ยบาร์เรลละ ๒ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อมาเกิดสงครามในตะวันออกกลางระหว่างประเทศอิสราเอลกับอียิปต์ กลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันหรือโอเปก (OPEC) ได้ดันราคาน้ำมันขึ้นเป็นบาร์เรลละประมาณ ๑๒ ดอลลาร์สหรัฐ ใน ค.ศ. ๑๙๗๔ ต่อมาเมื่อเกิดสงครามระหว่างประเทศอิรักกับประเทศอิหร่านได้ทำให้อาบน้ำมันสูงขึ้นเป็นเฉลี่ยบาร์เรลละ ๓๕ ดอลลาร์สหรัฐ ใน ค.ศ. ๑๙๘๑

การที่ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ในที่สุดเกิดปัญหาการรวมหัวการผูกขาดของกลุ่มประเทศโอเปก และได้ทำให้อาบน้ำมันลดลงเหลือประมาณราคาบาร์เรลละ ๑๓ ดอลลาร์สหรัฐ ใน ค.ศ. ๑๙๘๖ อย่างไรก็ตาม หลังจากราคาน้ำมันลดลงได้ทำให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัว ต่อมากลุ่มประเทศโอเปกสามารถกลับมารวมตัวกันได้ใหม่ และสามารถผลักดันให้อาบน้ำมันสูงขึ้นเฉลี่ยบาร์เรลละ ๕๐ ดอลลาร์สหรัฐ ในช่วง ค.ศ. ๑๙๙๐ หลังจากนั้นการเกิดปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจและความขัดแย้งทางการเมืองได้ผลักดันให้อาบน้ำมันสูงขึ้น เฉลี่ยบาร์เรลละ ๙๐ ดอลลาร์สหรัฐ ในช่วง ค.ศ. ๒๕๑๐ และราคาได้สูงถึง ๑๔๐ ดอลลาร์สหรัฐ ในกลางเดือนเมษายน ค.ศ. ๒๕๑๑

(๗) ปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมันได้มีผลกระทบต่อประเทศที่ยากจนและประเทศต่าง ๆ มีผลทำให้มีการถ่ายเอาทรัพยากรจากประเทศที่ยากจนไปยังประเทศผู้ผลิตน้ำมันและประเทศที่พัฒนาแล้วมากขึ้นมีผลทำให้ประเทศที่ยากจนมีความเดือดร้อนมากขึ้น และเป็นสาเหตุสำคัญให้ประชาชนไม่พอใจรัฐบาลจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ



อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศผู้ผลิตน้ำมันเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มาก และสามารถนำรายได้จากน้ำมันไปแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เช่น ซาอุดีอาระเบีย เวเนซุเอลา และประเทศบริเวณอ่าวเปอร์เซีย เช่น คูเวต บาห์เรน การที่ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งได้มาก

### ๓.๓ ความไม่พอใจต่อรัฐบาลหรือระบบของสังคมกับปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ และเสถียรภาพของรัฐบาล

ความไม่พอใจต่อรัฐบาลหรือช่องว่างระหว่างเส้นความพึงพอใจหรือความคาดหวังชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน กับเส้นความสามารถของการตอบสนองของสังคม เมื่อช่องว่างความไม่พอใจกว้างมากขึ้น ระบบสังคมหรือการเมืองจะต้องมีทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำประเทศและระบบการปรับตัวทางสังคมนั้น

ในประเทศที่มีระบบการปรับตัวที่ดี การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็จะเป็นไปโดยสันติวิธี แล้วก็จะมีการแก้ไขปัญหาสังคมเศรษฐกิจการเมืองจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศที่ไม่มีการปรับตัวที่ดีทางสังคมการเมืองก็จะมีปัญหาความขัดแย้งและใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาและวิกฤตการณ์ในประเทศต่าง ๆ ในหัวข้อนี้จะพิจารณาโดยสังเขป ดังนี้

#### (๑) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานของประชาชน

โดยทั่วไปรัฐบาลที่จะสามารถอยู่ในอำนาจได้นานนั้นจะต้องสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนส่วนใหญ่ได้ ซึ่งได้แก่ (ก) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ข) ความอยู่ดีกินดี (ค) สิทธิเสรีภาพทางการเมือง

โดยทั่วไปประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความพออยู่พอกิน คือ ข้อ (ก) และ (ข) อย่างไรก็ตาม เมื่อมีความปลอดภัยและมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้วก็ต้องการเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น

(๒) ในเรื่องความอยู่ดีกินดีหรือความพออยู่พอกินนั้น ปัญหาของประชาชนส่วนใหญ่จะอยู่กับเรื่องการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ สำหรับประเทศที่ยากจน รายได้ส่วนใหญ่ของประชาชนจะใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายจ่ายในหมวดอาหาร ซึ่งจะพิจารณาได้จากข้อมูลในตารางที่ ๒ และที่ ๔



**ตารางที่ ๒**  
**สัดส่วนของรายจ่ายประเภทอาหารเปรียบเทียบกับรายจ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือน**  
**ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก**

(หน่วย : ร้อยละ)

ร้อยละ ๓๖ ขึ้นไป	ร้อยละ ๒๕ - ๓๕	ร้อยละ ๒๖ - ๒๕	ร้อยละ ๖ - ๑๕
๑. ตุนิเซีย ร้อยละ ๓๖	๑. อินเดีย ร้อยละ ๓๕	๑. บราซิล ร้อยละ ๒๕	๑. ออสเตรเลีย ร้อยละ ๑๑
๒. อียิปต์ ร้อยละ ๓๘	๒. จีน ร้อยละ ๓๓	๒. เม็กซิโก ร้อยละ ๒๔	๒. สหราชอาณาจักร ร้อยละ ๙
๓. ไนจีเรีย ร้อยละ ๔๐	๓. รัสเซีย ร้อยละ ๒๘	๓. อาร์เจนตินา	๓. สหรัฐอเมริกา ร้อยละ ๗
๔. เบลารุส ร้อยละ ๔๓	๔. อิหร่าน ร้อยละ ๒๖	๔. ตุรกี	๔. กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย
๕. อินโดนีเซีย ร้อยละ ๔๓	๕. เวเนซุเอลา	๕. ซาอุดีอาระเบีย	๕. กลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก
๖. เคนยา ร้อยละ ๔๕	๖. โบลิเวีย	๖. ยุโรปตะวันออก	๖. ญี่ปุ่น
๗. ปากีสถาน ร้อยละ ๔๖	๗. เปรู	๗. แอฟริกาใต้	๗. มาเลเซีย
๘. ประเทศส่วนใหญ่ ในทวีปแอฟริกา	๘. ซิลี	๘. ไทย	๘. เกาหลีใต้

ที่มา : Time Vol. 177 No. 7, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)

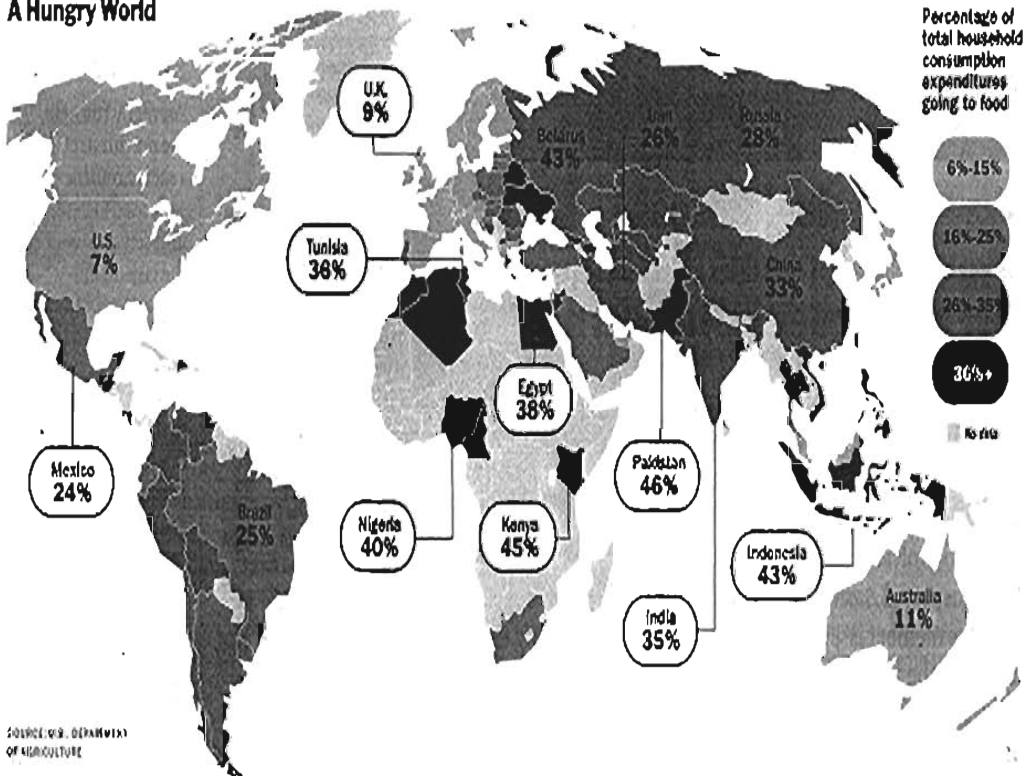


ภาพที่ ๔ สัดส่วนของรายจ่ายในหมวดอาหาร  
เมื่อเทียบกับรายจ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

## Food Fights. Rising global grocery bills are hitting the poor and causing political unrest

It's a historical truth that when food prices rise, conflict increases. So it's no wonder that the spike in the cost of agricultural commodities in recent months has been a contributing factor to revolution in the Middle East. As the map below shows, people in relatively poor countries—including Egypt, Tunisia and others in the developing world—spend a much higher percentage of their incomes on food. But food inflation is affecting Americans too. In the U.S., the poor spend 16% of their income on groceries vs. the rich, who spend 11%. What's more, if food inflation cuts into emerging-market growth, as many economists expect, U.S. companies that export to those markets will suffer—and so will the people who work for them. —RANA FOROOHAR

### A Hungry World



ที่มา : Time Vol. 177 No. 8, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)



ประเทศที่มีปัญหาการขัดแย้งทางการเมืองสูงมักจะเป็นประเทศยากจนที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาปากท้องของประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนอาหาร ราคาอาหารจะถีบตัวสูงมาก เกิดปัญหาเงินเฟ้อและการว่างงาน ประชาชนส่วนใหญ่จะเกิดความไม่พอใจรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่ประชาชนต้องใช้จ่ายในหมวดอาหารมากกว่าร้อยละ ๒๕ ขึ้นไป

ส่วนประเทศที่ร่ำรวยประชาชนจะมีรายจ่ายในหมวดอาหารต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของการใช้จ่ายของครัวเรือน ดังนั้น ประชาชนจึงมีรายได้ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของตนและครอบครัวให้ดีขึ้น

(๓) สำหรับประเทศที่ยากจนส่วนใหญ่จะอยู่ในทวีปแอฟริกา อเมริกากลาง และอเมริกาใต้ รวมถึงประเทศในทวีปเอเชียด้วย ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีสัดส่วนการใช้จ่ายในหมวดอาหารต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ การแก้ปัญหาความไม่พึงพอใจของประชาชนมักจะเป็นไปโดยสันติวิธี โดยผ่านระบบการเมืองแบบเลือกตั้งที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจ

อย่างไรก็ตาม ความไม่พอใจที่มีต่อรัฐบาลนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับปากท้องเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัญหาทุจริตคอร์รัปชันหรือปัญหาธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองประเทศอีกด้วยซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

(๔) ในเรื่องการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและความขัดแย้งในสังคมสมัยใหม่นั้น ปัญหาสำคัญคือการแก้ปัญหา “พลังงาน” และ “อาหาร” ในการขับเคลื่อนสังคม กล่าวคือในสังคมสมัยใหม่การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ การขนส่งและโทรคมนาคมจำเป็นต้องใช้ “พลังงาน” หรือน้ำมันเป็นปัจจัยการขับเคลื่อนที่สำคัญทั้งในด้านการขนส่งหรือเครื่องจักรกลต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกสบายแก่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมสมัยใหม่ ในปัจจุบันน้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนพลังงาน

ในขณะเดียวกัน “อาหาร” เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน ดังนั้น อาหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นของประชาชนในทุกประเทศ ราคาอาหารเป็นส่วนประกอบสำคัญที่กำหนดค่าครองชีพของประชาชน เมื่อราคาอาหารสูงขึ้นจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เดือดร้อนและเป็นปัญหาทางการเมืองที่รัฐบาลจะต้องรีบแก้ไข รัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหาค่าครองชีพของประชาชน หรือปัญหาเรื่องเงินเฟ้อมักจะอยู่ไม่ได้

อย่างไรก็ตาม พืชที่เป็นอาหารจำนวนมากสามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานทดแทนน้ำมันได้ ทำให้ความต้องการพืชที่เป็นอาหารมากขึ้น และอาจทำให้อาหารขาดแคลนได้ ในเรื่องนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศที่ผลิตอาหารได้มาก ย่อมจะช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้มาก ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้มากด้วย



### ๓.๔ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลกับระบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม

ความไม่พอใจต่อรัฐบาลและต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับการแก้ปัญหาความยากจนหรือปัญหาปากท้องของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล และระบบการเมืองในการเปลี่ยนรัฐบาลด้วย ซึ่งพอจะพิจารณาโดยสังเขป ดังนี้

(๑) การเลียนแบบอย่างความต้องการการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศอาหรับเมื่อต้น พ.ศ. ๒๕๕๔ พอจะพิจารณาได้จากภาพที่ ๕ ซึ่งจะพบว่าประเทศตูนิเซียเป็นประเทศแรกที่ประชาชนลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล โดยไม่พอใจต่อสภาพความเป็นอยู่ ความยากจน และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล รวมถึงการเป็นรัฐบาลเผด็จการที่ผู้นำของประเทศอยู่ในอำนาจแบบเผด็จการโดยผ่านรูปแบบการเลือกตั้งมาเป็นเวลา ๒๐ กว่าปี

(๒) กระแสการลุกขึ้นปฏิวัติของประชาชนได้แผ่ขยายไปยังประเทศอาหรับ ในทวีปแอฟริกาเหนือ และตะวันออกกลางอย่างรวดเร็ว โดยผ่านการเลียนแบบอย่างการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถปิดกั้นการสื่อสารของประชาชนได้ กล่าวคือจากประเทศตูนิเซียได้แพร่ขยายไปยังประเทศอียิปต์ ประเทศลิเบีย และประเทศต่าง ๆ

(๓) ในกรณีของประเทศอียิปต์ ประธานาธิบดีซึ่งปกครองประเทศมาเป็นเวลา ๓๐ กว่าปี ในครั้งแรกไม่ยอมลงจากอำนาจแต่เมื่อมีการต่อสู้และมีคนตาย รัฐบาลไม่สามารถคลี่คลายปัญหาการขัดแย้งได้จึงตัดสินใจลาออก และมอบอำนาจให้ฝ่ายทหารและพลเรือนพิจารณาการเมืองและการเลือกตั้งต่อไป ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้เป็นไปโดยสันติวิธี ในกรณีตรงกันข้าม ในประเทศลิเบียผู้นำประเทศไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ใช้กำลังทหารปราบปรามประชาชนจนทำให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น

(๔) เมื่อพิจารณาดัชนีเสถียรภาพทางการเมืองโดยพิจารณาจากมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่กับธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศคือปัญหาทุจริตคอร์รัปชันที่ได้แสดงไว้ในภาพที่ ๖

จากดัชนีเสถียรภาพทางการเมืองอาจจะกล่าวได้ว่าประเทศที่ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และรัฐบาลมีธรรมาภิบาลหรือมีการทุจริตคอร์รัปชันน้อย รัฐบาลมีแนวโน้มที่อยู่ต่อไปได้โดยยอมให้มีการปฏิรูปทางการเมืองในระดับที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับ ในกรณีตรงกันข้ามประเทศที่ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ไม่ดี และรัฐบาลมีการทุจริตคอร์รัปชันมาก รวมทั้งการปกครองเป็นแบบเผด็จการ ผู้นำไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีแนวโน้มจะมีการขัดแย้งที่รุนแรงอาจจะทำให้เกิดมีสงครามกลางเมืองได้



(๕) ในกรณีของประเทศลิเบีย พิจารณาจากภาพที่ ๕ จะพบว่า มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปอยู่ในระดับที่ดีมาก ในขณะที่เดียวกันด้านการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลก็อยู่ในระดับที่สูงมาก อย่างไรก็ตาม การเมืองในประเทศก็มีการผูกขาดอำนาจหรือเผด็จการมาก กล่าวคือ พันเอก มุฮัมมัด กัดดาฟี ปกครองประเทศมานานกว่า ๔๐ ปี ดังนั้น ปัญหาเผด็จการทางการเมืองได้เป็นปัญหาความขัดแย้งที่สำคัญ การที่รัฐบาลไม่ยอมปฏิรูปทางการเมืองได้ทำให้เกิดสงครามกลางเมืองสู้รบกัน ในขณะที่เดียวกันปัญหาความต้องการน้ำมันก็ได้ทำให้ประเทศมหาอำนาจและยุโรปได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับปัญหาสงครามกลางเมืองด้วย

**ภาพที่ ๕ การเปลี่ยนแปลงอย่างการปฏิบัติของประชาชนบางประเทศในทวีปแอฟริกา และตะวันออกกลางด้วยการใช้อินเทอร์เน็ตและเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ที่รัฐบาลไม่สามารถปิดกั้นได้**

**SPECIAL REPORT 1 EGYPT**

**Rage Across the Region. After Egypt and Tunisia, other governments in the Arab world are feeling the heat**



**ALGERIA**  
Weeks of protests forced the government to cut taxes on sugar and cooking oil, and wheat supplies increased

**LIBYA**  
Taxes on some foods have been abolished. With protests planned, soccer games in the country have been suspended

**SYRIA**  
Calls for anti-government protests have grown on Twitter and Facebook; the latter is banned

**LEBANON**  
After Hizballah toppled Prime Minister Hariri, his supporters took to the streets

**JORDAN**  
When tax cuts didn't stop demonstrations, King Abdullah II sacked his Cabinet and appointed a new Prime Minister

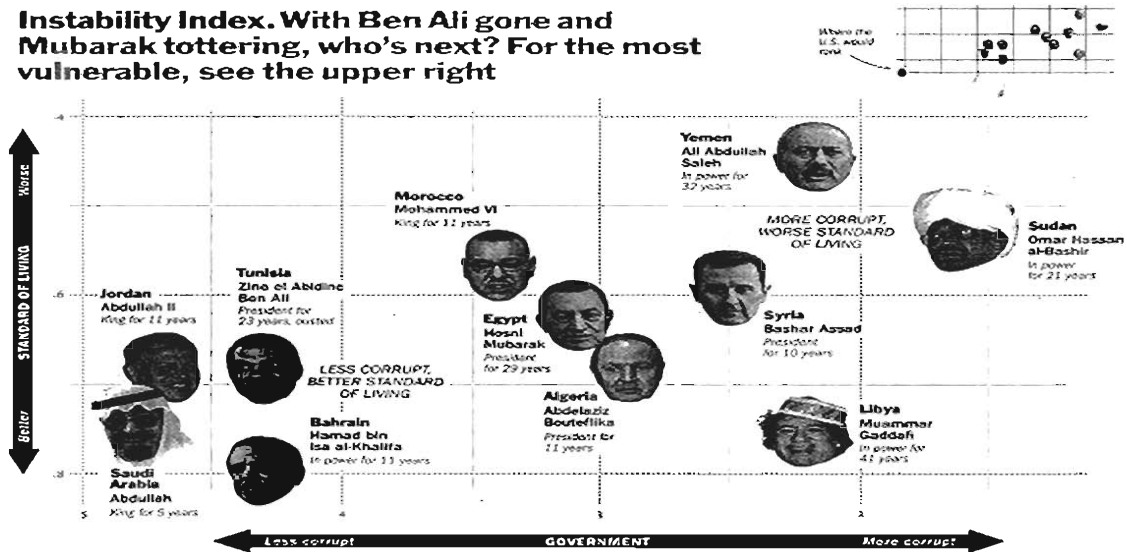
**YEMEN**  
Protests forced President Saleh to announce he will not seek re-election in 2013

ที่มา : Time Vol. 177 No. 6, 2011 (ฉบับวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)



ภาพที่ ๖ ดัชนีเสถียรภาพทางการเมืองโดยพิจารณาจากมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชน  
กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล

**Instability Index. With Ben Ali gone and Mubarak tottering, who's next? For the most vulnerable, see the upper right**



ที่มา : Time Vol. 177 No. 6, 2011 (ฉบับวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)

๔. วิฤตการณ์พลังงานของโลกกับความยุ่งยากในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในประเทศต่าง ๆ และการพึ่งพาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหาการขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ ได้ถูกซ้ำเติมด้วยปัญหาวิฤตการณ์ด้านพลังงานของโลก ทำให้การแก้ปัญหาการขัดแย้งในประเทศต่าง ๆ มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และดูเหมือนจะไม่มีทางแก้ไขได้เลย หากไม่รู้จักแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยุ่งยากในการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองดังกล่าวอาจจะสรุปด้วยหัวข้อโดยสังเขป ดังนี้

- (๑) ความต้องการใช้พลังงานของมนุษย์เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาวิฤตการณ์น้ำมันและพลังงานของโลก
- (๒) ความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นแบบไม่มีวันสิ้นสุดกับความสามารถในการสนองความต้องการด้านพลังงานและปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของโลก
- (๓) การเพิ่มขึ้นของประชากรและคนรุ่นใหม่กับการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ
- (๔) การพึ่งพาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาและหาทางออกที่เหมาะสม





## ๔.๑ ความต้องการใช้พลังงานของมนุษย์เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมัน และพลังงานของโลก

การดำรงชีวิตของมนุษย์ต้องใช้การบริโภคอาหารและสิ่งจำเป็นในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พลังงานเพื่อความสะดวกสบายและการเคลื่อนที่การขนส่งและโทรคมนาคมสื่อสารต่าง ๆ ปัญหาสำคัญก็คือความต้องการใช้พลังงานของมนุษย์เพิ่มขึ้นแบบไม่มีวันสิ้นสุด แต่ในขณะเดียวกันความสามารถในการสนองตอบด้านพลังงานของโลกมีขอบเขตจำกัด จนทำให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์ด้านพลังงานของโลก และก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะพิจารณาโดยสังเขป ดังนี้

(๑) มนุษย์ทุกคนต้องการบริโภค “อาหาร” และใช้สิ่งจำเป็นในชีวิต อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของโลกแม้ว่าจำนวนประชากรของโลกจะเพิ่มขึ้นมากก็ตาม แต่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลก ก็ทำให้โลกสามารถผลิตอาหารเพียงพอเลี้ยงพลเมืองของโลกได้ แต่เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศก็จะพบว่า ประเทศที่ยากจนหลายประเทศไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอเลี้ยงพลเมืองหรือประชากรในประเทศของตนได้ เนื่องจากปัญหาความไม่เป็นธรรมทางการค้าและการกระจายรายได้ของโลก

(๒) พืชผลหรือธัญญาหารต่าง ๆ นอกจากใช้เป็นอาหารของมนุษย์แล้ว ยังสามารถใช้ผลิตเป็นเชื้อเพลิงแทนน้ำมันปิโตรเลียมได้อีกด้วย ดังนั้น เมื่อราคาน้ำมันในโลกมีราคาสูงขึ้นมากจึงทำให้ประเทศที่ผลิตธัญญาหารของโลก หันมาใช้พืชผลเพื่อผลิตเป็นน้ำมันใช้ทดแทนน้ำมันปิโตรเลียม เช่น บราซิล ประมาณร้อยละ ๕๐ ของรถยนต์ใช้น้ำมันจากพืช การใช้น้ำมันทดแทนของประเทศต่าง ๆ ทำให้ปริมาณพืชที่เป็นอาหารของโลกลดลง และมีราคาสูงขึ้นด้วย

(๓) ความต้องการบริโภคอาหารของแต่ละบุคคลมีขอบเขตจำกัดโดยทั่วไปเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการใช้จ่ายประเภทอาหารจะเพิ่มขึ้นไม่มาก ดังนั้นสัดส่วนของรายจ่ายในหมวดอาหารต่อรายได้ของบุคคลจะลดลงเมื่อรายได้ของคนเพิ่มขึ้น คนจนจะใช้รายได้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับอาหาร ส่วนคนร่ำรวยจะใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยกับรายได้ของเขา อย่างไรก็ตาม มนุษย์มีความต้องการใช้สินค้าบริการหรือพลังงานแบบไม่มีขอบเขตจำกัด และมักจะมีการเพิ่มแบบทวีคูณด้วย

(๔) เมื่อพิจารณาความต้องการใช้น้ำมันของโลกจะพบว่า มีการเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ กล่าวคือ ใน ค.ศ. ๒๐๑๑ โลกใช้น้ำมันวันละ ๘๙ ล้านบาร์เรลต่อวัน และใน ค.ศ. ๒๐๓๕ ปริมาณใช้จะเพิ่มขึ้นเป็น ๙๙ ล้านบาร์เรลต่อวัน ในขณะที่เดียวกันราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกก็ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปรากฏว่าในกลางเดือนเมษายน ค.ศ. ๒๐๑๑ ราคาน้ำมันโดยเฉลี่ยได้สูงขึ้นเป็นบาร์เรลละ ๑๔๐ ดอลลาร์สหรัฐ



หลัง ค.ศ. ๑๙๘๙ เมื่อการเผชิญหน้าของค่ายสังคมนิยมและทุนนิยมหรือที่เรียกว่า “สงครามเย็น” ได้ยุติลง การค้าขายระหว่างประเทศและเศรษฐกิจของโลกได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วได้ทำให้ความต้องการใช้พลังงานของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจีนและอินเดีย กล่าวคือตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๑ เป็นต้นมา ความต้องการใช้น้ำมันต่อหัวของประเทศจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓-๙ ในขณะที่เดียวกันปริมาณการใช้น้ำมันต่อหัวของประชากรอินเดียเพิ่มขึ้น ๑ เท่าทุกปี

(๕) ในปัจจุบันโลกมีประชากรประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านคน อยู่ในจีนและอินเดีย ประมาณ ๒,๔๐๐ ล้านคน อยู่ในประเทศพัฒนาแล้วประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านคน ปรากฏว่าผลของการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นประโยชน์ต่อประชากรโลกเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้นที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันประชากรอีกร้อยละ ๘๐ เป็นฝ่ายที่เสียผลประโยชน์ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้ถูกทำลายลง มนุษย์มีความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น เช่น พื้นที่ป่าไม้ได้ถูกทำลายลง เกิดวิกฤตการณ์เรื่องโลกร้อน การที่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายลงนั้น ประชาชนที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบหรือคนจนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากปรากฏการณ์ดังกล่าว

#### ๔.๒ ความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นแบบไม่มีวันสิ้นสุดกับความสามารถในการตอบสนองความต้องการด้านพลังงาน และปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของโลก

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากจะทำให้มนุษย์ที่มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้ว ในขณะเดียวกันก็ทำให้ความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานที่ต้องใช้น้ำมันปิโตรเลียม

เมื่อความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นก็ทำให้มีการขุดหาน้ำมันปิโตรเลียมมากขึ้นแต่ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการแบบเพิ่มทวีและไม่มีขอบเขตจำกัดได้ ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ทำให้ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ จากบาร์เรลราคาประมาณ ๒ ดอลลาร์สหรัฐ ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ เป็นบาร์เรลละ ๑๔๐ ดอลลาร์สหรัฐ ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๒๐๑๑ ในเรื่องดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ แล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะพิจารณาโดยสังเขปได้จากข้อมูลดังนี้



**ตารางที่ ๓ วิกฤตการณ์พลังงานของโลก ความต้องการใช้น้ำมัน  
และสัดส่วนการใช้พลังงานประเภทต่าง ๆ ของประเทศที่สำคัญบางประเทศ**

<b>๑. ปริมาณการใช้น้ำมันต่อวันของโลก (ล้านบาร์เรล)</b>						
๑.๑	ค.ศ. ๒๐๑๑				๘๙	
๑.๒	ค.ศ. ๒๐๓๕				๙๙	
๑.๓	ความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติระหว่าง ค.ศ. ๒๐๐๘-๒๐๓๕ เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)				๔๔	
<b>๒. การใช้พลังงานต่อคนที่เพิ่มขึ้นในประเทศจีนและอินเดีย</b>						
๒.๑	จีน : ปัจจุบันเป็นผู้ใช้พลังงานมากที่สุดในโลกตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๑ การใช้พลังงานต่อหัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๑๙					
๒.๒	อินเดีย : การใช้พลังงานต่อหัวได้เพิ่มขึ้นเท่าตัวทุกปีตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๑ : การใช้พลังงานทั้งหมดเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศประมาณร้อยละ ๓๐					
<b>๓. แหล่งการผลิตน้ำมันที่ส่งออกที่สำคัญบางประเทศ</b>						
๓.๑	แหล่งการผลิตน้ำมันที่สำคัญของโลก คือตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ประเทศที่ส่งออกน้ำมันส่วนใหญ่มีปัญหาความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ ยกเว้นประเทศซาอุดีอาระเบีย					
๓.๒	ประเทศลิเบียในทวีปแอฟริกาเหนือเป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ที่ป้อนตลาดยุโรป และเป็นแหล่งที่มีน้ำมันสำรองมากที่สุดในทวีปแอฟริกา					
๓.๓	ขั้วโลกเหนือหรือทวีปอาร์กติก ประมาณกันว่ามีน้ำมัน ๙๐ พันล้านบาร์เรล ซึ่งบริษัทน้ำมันต่าง ๆ พยายามจะหาทางขุดเจาะนำมาใช้แต่ก็จะมีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมของโลก					
<b>๔. สัดส่วนแหล่งพลังงานของประเทศต่าง ๆ บางประเทศ (ร้อยละ)</b>						
๔.๑	แหล่งพลังงาน	น้ำมัน	ก๊าซธรรมชาติ	ถ่านหิน	อื่น ๆ	นิวเคลียร์
๔.๒	ประเทศสำคัญ บางประเทศ					
	(๑) สหรัฐอเมริกา	๓๗	๒๔	๒๓	๘	๘
	(๒) แคนาดา	๓๒	๒๔	๑๐	๒๗	๗
	(๓) บราซิล	๕๐	๘	๕	๓๖	๑
	(๔) ออสเตรเลีย	๓๑	๒๐	๔๐	๙	๐
	(๕) ญี่ปุ่น	๔๖	๑๗	๒๑	๕	๑๑



๔.๓ จำนวนเครื่องปฏิกรณ์ไฟฟ้า ปฏิกรณ์ปรมาณู และสัดส่วนของพลังงานที่พึ่งพาจากแหล่ง ปรมาณูของบางประเทศ			
ประเทศ	จำนวนเครื่อง	ปฏิกรณ์ฯ	สัดส่วนของการพึ่งพา (ร้อยละ)
(๑) สหรัฐอเมริกา	๑๐๔		๒๐
(๒) ฝรั่งเศส	๕๘		๗๕
(๓) ญี่ปุ่น	๕๔		๒๙

ที่มา : Time Vol. 177 No. 14, 2011 (ฉบับวันที่ ๑๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๑๑) และ Vol. 177  
No. 12, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๘ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๑๑)

(๑) การที่ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นมากได้ทำให้มีความพยายามหาแหล่งพลังงานทดแทนน้ำมันเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถหาพลังงานจากแหล่งอื่นในราคาที่เหมาะสมได้ ดังนั้น ความพยายามแสวงหาน้ำมันจากแหล่งต่าง ๆ ก็ยังมีมากขึ้น รวมถึงการทำลายสิ่งแวดล้อมของโลกด้วย เพราะการที่น้ำมันมีราคาสูงมากทำให้การลงทุนขุดค้นน้ำมันได้ผลตอบแทนทางธุรกิจเป็นที่พอใจของการทำธุรกิจในระบบทุนนิยม

(๒) เมื่อพิจารณาถึงแหล่งการผลิตน้ำมันที่ยังสามารถป้อนตลาดโลกได้ ซึ่งได้แก่ ประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกาตอนเหนือ และในตะวันออกกลาง แต่ก็พบว่าประเทศเหล่านั้นส่วนใหญ่มีปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและการเมืองภายในประเทศ เช่น ลิเบีย ไนจีเรีย อิรัก อิหร่าน และ บาห์เรน ปัญหาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว มีผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพทางการเมืองของโลก

(๓) เมื่อพิจารณาถึงแหล่งพลังงานที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ พบว่าร้อยละ ๕๐ เป็นพลังงานจากน้ำมันและก๊าซ ส่วนพลังงานจากถ่านหินซึ่งแหล่งพลังงานดั้งเดิมนั้นมีประมาณร้อยละ ๒๐ แต่การใช้ถ่านหินก็มีความนิยมน้อยลง เพราะก่อให้เกิดมลพิษ และได้รับการต่อต้านจากประชาชน ดังนั้น จึงทำให้การลดการพึ่งพาการใช้้ำมันไม่ได้ผล ในขณะเดียวกันการพัฒนาเทคโนโลยีผลิตพลังงานทดแทนที่สะอาด เช่น จากลมและแสงอาทิตย์ ก็ยังมีต้นทุนสูง ไม่สามารถทดแทนน้ำมันได้ แต่ความต้องการการใช้พลังงานต่อหัวของประชาชนในเกือบทุกประเทศ ยังเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้การหาทางออกในการแก้ปัญหาพลังงานมีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น และดูเหมือนจะไม่มีทางแก้ปัญหาได้เลยถ้าหากมนุษย์ไม่ยอมลดการใช้พลังงาน

(๔) ในด้านการหาแหล่งพลังงานทดแทนน้ำมันนั้น ปรากฏว่า การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานปรมาณูจะเป็นทางออกที่ดีของบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เป็นแหล่งพลังงานได้ถึงร้อยละ ๗๕ ญี่ปุ่นร้อยละ ๒๙ และสหรัฐอเมริการ้อยละ ๒๐ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดภัยแผ่นดินไหวและคลื่น “สึนามิ” ได้ทำให้เตาปรมาณูที่ผลิตกระแสไฟฟ้าบางเครื่องได้รับความเสียหายและแผ่กัมมันตภาพรังสีเป็นอันตรายต่อประชาชน



ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ทำให้เกิดกระแสการต่อต้านการใช้เทคโนโลยีปรมาณูในประเทศต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น จึงยังทำให้ปัญหาวิกฤตการณ์พลังงานของโลกยังคงมีต่อไปอีกและยากที่จะหาทางแก้ไขได้

#### ๔.๓ การเพิ่มขึ้นของประชากรและคนรุ่นใหม่กับการแก้ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ

การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่ยากจนมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร โดยเฉพาะคนที่อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี มีสัดส่วนสูงมาก (ตารางที่ ๔) และความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า กล่าวคือ คนรุ่นใหม่ต้องการใช้สินค้าบริการเพิ่มขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์และการเลียนแบบอย่างการใช้จ่ายและสังคมทุนนิยมในด้านความต้องการที่ให้ความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าในเรื่องคุณธรรมความดีซึ่งจะพิจารณาได้โดยสังเขป ดังนี้

(๑) เนื่องจากความสามารถในการเข้าถึงและการใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในการพัฒนาเศรษฐกิจแต่ละประเทศไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงทำให้แต่ละประเทศได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ และเกิดการเอารัดเอาเปรียบกันในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมากขึ้น ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการพัฒนาความเจริญของโลก

(๒) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีความต้องการใช้สินค้าบริการต่าง ๆ เพื่อยกมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วต้องขยายตลาด การค้าและการลงทุน เพื่อแสวงหารายได้หรือผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น

ในขณะเดียวกันกลุ่มคนที่มีรายได้สูงในประเทศที่กำลังพัฒนาก็เลียนแบบอย่างการใช้จ่ายจากคนในประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้มีความต้องการใช้สินค้าบริการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบหรือปัญหาการกระจายรายได้ในประเทศต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศต่าง ๆ

(๓) ในด้านการบริหารปกครองประเทศ คนรุ่นใหม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อการแก้ปัญหารายได้ในประเทศ โดยทั่วไปจะเป็นเรื่องการเรียกร้องให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประเทศพัฒนาแล้ว ในขณะเดียวกันการปกครองในประเทศกำลังพัฒนามักจะเป็นไปในลักษณะอำนาจนิยม ไม่ยอมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมการบริหารและปกครองประเทศอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงมักเกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเสมอ



ในด้านของการควบคุมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในประเทศกำลังพัฒนานั้น รัฐบาลมักจะต้องการมีอำนาจผูกขาดในการควบคุมข้อมูลข่าวสารเพื่อผลประโยชน์ในการควบคุมอำนาจของรัฐ อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากเครื่องมือและการสื่อสารได้รวดเร็วและต้นทุนที่ถูกลง ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น บริการโทรศัพท์มือถือ ซึ่งจะพิจารณาได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕

(๔) การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ได้ง่าย นับว่าเป็นประโยชน์ต่อความสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองให้ประชาชนมีมากขึ้น ทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทำลายอำนาจผูกขาดในการควบคุมข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลให้มันน้อยลง ทำให้รัฐบาลไม่สามารถผูกขาดอำนาจได้อย่างเดิม รัฐบาลจำเป็นจะต้องปรับการบริหารการปกครองประเทศให้ประชาชนพึงพอใจตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองใหม่ ดังนั้นจึงทำให้รัฐบาลทุกประเทศจำเป็นจะต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจะเคยชินกับการใช้อำนาจแบบผูกขาดโดยผ่านระบบเลือกตั้ง ไม่ยอมให้มีการปฏิรูปทางการเมืองอย่างแท้จริง จึงทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองรุนแรงขึ้น ดังที่ได้เกิดขึ้นกับประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกาและตะวันออกกลางบางประเทศ ในเรื่องดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และความสามารถในการแก้ปัญหาของรัฐบาลเป็นสำคัญ

(๕) ในกรณีของจีนซึ่งมีประชากรมากกว่า ๑,๓๐๐ ล้านคน ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของโลกในกรณีที่ “สงครามเย็น” ได้ยุติลงเมื่อ ค.ศ. ๑๙๘๙ แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ในสหภาพโซเวียต และประเทศในยุโรปตะวันออก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประชาชนจีนเรียกร้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจนทำให้เกิดการจลาจลและการปราบปรามประชาชนครั้งใหญ่หรือที่เรียกว่า “เหตุการณ์เทียนอันเหมิน”

จากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในทวีปแอฟริกาและตะวันออกกลาง ทำให้รัฐบาลจีนให้ความสนใจอย่างมากต่อการพัฒนาและการแพร่ขยายเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดยต้องยอมผ่อนปรนสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารของประชาชนในระดับหนึ่งตามแบบอย่างของประเทศพัฒนาแล้ว และไม่ขัดกับการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ในขณะเดียวกันรัฐบาลจีนก็ต้องปฏิรูปการเมืองภายในเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับ อย่างไรก็ตามจีนก็เคยประสบเหตุการณ์วุ่นวายและการขาดเสถียรภาพทางการเมือง เมื่อครั้งเกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมครั้งใหญ่ในยุคของพวกเขา “เรดการ์ด” ในช่วง ค.ศ. ๑๙๖๖-๑๙๗๖ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เดือดร้อน ดังนั้น จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้ประเทศมีเสถียรภาพโดยยอมเสียสละเสรีภาพบางส่วน อย่างไรก็ตาม ปัญหาการปฏิรูปทางการเมือง



ระหว่างการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนกับการควบคุมประชาชนเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองก็  
ยังเป็นเรื่องใหญ่ที่รัฐบาลจีนต้องเผชิญ และจะหาทางให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับได้นานเพียงใด ตาม  
กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองของโลก ดังนั้น ทางออกที่เหมาะสมนั้นจึงเป็นเรื่อง  
ใหญ่ที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญและหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

**ตารางที่ ๔ สัดส่วนของประชากรที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี ของประเทศต่าง ๆ  
ในทวีปแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลาง**

ประเทศ	ร้อยละ	อายุ ๑๕-๒๙ ปี
<b>ทวีปแอฟริกา</b>		
๑. โซมาเลีย	๗๐	๓๖
๒. ชูดาน	๖๗	๓๖
๓. อียิปต์	๖๑	๓๗
๔. มอริเตเนีย	๖๘	๒๕
๕. ลิเบีย	๕๘	๒๙
๖. แอลจีเรีย	๕๘	๓๗
๗. ตูนิเซีย	๕๒	-
<b>ตะวันออกกลาง</b>		
๘. เยเมน	๗๔	๔๙
๙. ปาเลสไตน์	๗๒	๓๗
๑๐. อิรัก	๖๘	๔๓
๑๑. ซีเรีย	๖๕	๓๒
๑๒. จอร์แดน	๖๔	๒๓
๑๓. โอมาน	๖๒	-
๑๔. ซาอุดีอาระเบีย	๖๐	๒๕
๑๕. บาห์เรน	๕๔	๒๔
๑๖. กาตาร์	๕๐	๑๓
๑๗. คูเวต	๔๙	๑๕
๑๘. เลบานอน	๕๑	๑๖

ที่มา : Time Vol. 177 No. 8, 2011 (ฉบับวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑)



ตารางที่ ๕ จำนวนเครื่องรับส่งโทรศัพท์มือถือ  
และจำนวนประชากรของประเทศที่น่าสนใจบางประเทศ

ประเทศ	โทรศัพท์มือถือ (ล้านเครื่อง)	ประชากร (ล้านเครื่อง)	จำนวนโทรศัพท์มือถือ ต่อประชากร (เครื่อง/คน)
๑. สหรัฐอเมริกา	๒๙๖	๓๐๗	๐.๙๖
๒. ญี่ปุ่น	๑๑๕	๑๒๘	๐.๘๙
๓. รัสเซีย	๒๒๐	๑๔๒	๑.๕๔
๔. เยอรมนี	๑๐๙	๘๒	๑.๓๒
๕. จีน	๘๑๒	๑,๓๓๑	๐.๖๑
๖. อินเดีย	๖๔๓	๑,๕๕๑	๐.๖๐
๗. อินโดนีเซีย	๑๙๗	๒๓๐	๐.๘๕
๘. บราซิล	๑๙๑	๑๙๔	๐.๙๘
๙. ปากีสถาน	๑๐๑	๑๗๐	๐.๕๙
๑๐. เวียดนาม	๑๒๔	๘๗	๑.๔๒

ที่มา : Time Vol. 177 No. 4, 2011 (ฉบับวันที่ ๓๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๑๑)





ตารางที่ ๖ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล  
และสัดส่วนของภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของบางประเทศ

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	อัตราภาษีสูงสุดของภาษีเงินได้		ภาษีต่อจีดีพี
		บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	
๑. เดนมาร์ก	๒๕.๐	-	-	๕๒.๐
๒. สวีเดน	๒๕.๐	๕๘.๒	๒๘.๐	๕๖.๗
๓. นอร์เวย์	๒๔.๐	-	-	๔๘.๓
๔. เบลเยียม	๒๑.๐	๕๒.๑	๔๐.๒	๔๖.๑
๕. ออสเตรีย	๒๐.๐	๔๗.๐	๓๐.๐	๓๑.๓
๖. อิตาลี	๒๐.๐	๔๕.๙	๓๖.๐	๓๖.๒
๗. ฝรั่งเศส	๑๙.๖	๔๗.๓	๓๖.๔	๔๔.๘
๘. เนเธอร์แลนด์	๑๙.๐	๕๒.๐	๓๕.๐	๔๘.๐
๙. สหราชอาณาจักร	๑๗.๕	๔๐.๐	๓๐.๐	๓๗.๕
๑๐. จีน	๑๗.๐	-	-	-
๑๑. เยอรมนี	๑๖.๐	๕๑.๒	๓๘.๙	๓๗.๖
๑๒. นิวซีแลนด์	๑๒.๕	-	-	-
๑๓. เกาหลีใต้	๑๐.๐	๔๑.๘	๓๐.๘	-
๑๔. อินเดีย	๑๐.๐	-	-	-
๑๕. ฟิลิปปินส์	๑๐.๐	-	-	-
๑๖. แคนาดา	๗.๐	๔๓.๒	๔๒.๑	-
๑๗. ไทย	๗.๐	๓๗.๐	๓๐.๐	๑๗.๑
๑๘. ญี่ปุ่น	๕.๐	๔๕.๕	๔๐.๙	๓๐.๒
๑๙. สิงคโปร์	๕.๐	-	-	-
๒๐. สหรัฐอเมริกา	-	๔๖.๑	๔๕.๕	๓๐.๐



**ตารางที่ ๗ สัดส่วนของรายได้ของกลุ่มคนจน กลุ่มคนชั้นกลาง และกลุ่มคนรวยของประเทศ**

ประเทศ	กลุ่มคนจน ร้อยละ ๔๐	กลุ่มคนชั้นกลาง ร้อยละ ๔๐	กลุ่มคนรวย ร้อยละ ๒๐	ภาษีต่อจีดีพี
๑. ญี่ปุ่น	๒๑.๙	๔๐.๖	๓๗.๕	๓๐.๒
๒. เกาหลีใต้	๑๙.๗	๓๘.๑	๔๒.๒	
๓. จีน	๑๗.๔	๔๐.๘	๔๑.๘	
๔. สหรัฐอเมริกา	๑๕.๗	๔๒.๔	๔๑.๙	๓๐.๒
๕. สหราชอาณาจักร	๑๕.๔	๔๐.๖	๔๔.๓	๓๗.๕
๖. เม็กซิโก	๑๑.๙	๓๒.๒	๕๕.๙	
๗. บราซิล	๗.๐	๒๕.๗	๖๗.๕	
๘. ไทย	๑๐.๙	๓๒.๖	๕๘.๕	๑๗.๑
<b>สัดส่วนที่ควรจะเป็น</b>	<b>๒๐.๐</b>	<b>๔๐.๐</b>	<b>๔๐.๐</b>	



#### ๔.๔ การพึ่งพาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาและหาทางออกที่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาถึงกระแสการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจเมืองของโลกแล้ว พบว่าเป็นสิ่งที่ทุกประเทศจะต้องเผชิญ ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ เว้นแต่จะปิดประเทศไม่ติดต่อกับใครเลย อย่างไรก็ตาม กระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมเศรษฐกิจโลก ก็ทำให้ประชาชนในทุกประเทศมีความต้องการใช้สินค้าบริการต่าง ๆ หรือพลังงานเพิ่มขึ้นตลอดเวลาในลักษณะของการเพิ่มแบบทวีคูณ ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ความสามารถในการสนองตอบความต้องการของทุกประเทศก็มีปัญหามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพลังงาน ในสถานการณ์ปัจจุบัน ถ้าเราไม่ลดการใช้พลังงานหรือไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาแก้ปัญหาได้แล้ว เราก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ของโลกได้ และจะต้องพบกับจุดจบในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ปัญหาวิกฤตการณ์ของโลกดังกล่าวมานั้นจะหาทางออกได้ถ้าหากพึ่งพาแนวคิดหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ทั้งในระดับส่วนรวมของประชาคมโลก และในระดับภายในของทุกประเทศ ซึ่งในที่นี้จะขอเสนอแนวคิดประกอบการพิจารณาบางประเด็น ดังนี้

**ประการแรก** ทุกประเทศจะต้องปรับลดการใช้พลังงานและการใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ของโลก โดยจะต้องเริ่มต้นจากการปรับระดับการใช้จ่ายการบริโภคในทุกครอบครัวให้เหมาะสมกับการมีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียงหรือพออยู่พอกินตามกำลังการผลิตทางเศรษฐกิจ และระบบการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของประเทศ

**ประการที่ ๒** ในการจัดระบบการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของประเทศนั้น จะต้องยึดหลักการทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีและพอเพียงตามฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และระดับชีวิตความเป็นอยู่ได้ยกระดับให้ดีขึ้นตามฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

ในการปรับระดับการกระจายรายได้ของสังคมจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการผลิตและการทำงานของบุคคลและของประเทศเป็นสำคัญ รัฐบาลจะต้องดูแลหรือจัดหาบริการสาธารณะในด้านสังคม ด้านความยุติธรรม และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคล ในขณะเดียวกันประชาชนในสังคมจะต้องเป็นผู้มีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ในขณะเดียวกันรัฐบาลและประชาชนจะต้องลงทุนในด้านการศึกษาและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและด้านสังคมหรือวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียงให้ดีขึ้น



**ประการที่ ๓** ในด้านการเมืองและการบริหารการปกครองประเทศจะต้องยึดถือการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจการบริหารประเทศอย่างแท้จริง

ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างเหมาะสม ต้องได้รับการคุ้มครองการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะมีขึ้นได้ เพื่อรักษาผลประโยชน์หรือความมั่นคงของสังคมส่วนรวมเท่านั้น

การถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีความราบรื่นโดยสันติวิธี การจำกัดวาระในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลควรมีการกำหนดอย่างเหมาะสมเพราะการอยู่ในตำแหน่งทางการเมืองนานเกินไปจะเป็นต้นเหตุสำคัญของการผูกขาดหรือเกิดเผด็จการทางการเมือง ซึ่งจะเป็ต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสังคม เช่น ในการปฏิรูปทางการเมืองของประเทศคิวบา ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ปกครองมา ๕๐ กว่าปี ในกลางเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ประธานาธิบดีราอูล กัสโตรได้ประกาศว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นต้น

## บทสรุป

บทความนี้ได้ติดตามปัญหาความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางการสื่อสารโทรคมนาคม กับปัญหาวิกฤตการณ์ด้านพลังงานของโลก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปแอฟริกาและตะวันออกกลาง

ในขณะเดียวกันได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาของประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกับระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมตลอดจนถึงปัญหาความล้มเหลวในการแก้ปัญหาและการล่มสลายของระบบสังคมนิยม ในเรื่องดังกล่าวสาระสำคัญขึ้นอยู่กับความสามารถในการแก้ปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความอยู่ดีกินดี และสิทธิเสรีภาพของประชาชน จากการเผชิญหน้าและการแข่งขันระหว่างระบบเศรษฐกิจทั้ง ๒ แบบ ปรากฏว่า ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่า

จากการวิเคราะห์ความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนกับความสามารถในการสนองตอบสังคม ได้พบว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเลียนแบบอย่างการใช้จ่ายในสังคม ทำให้ช่องว่างระหว่างความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกับความสามารถในการสนองตอบของสังคมยิ่งห่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีการผูกขาดทางการเมือง



อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองของประเทศต่าง ๆ และของโลกจะต้องแก้ปัญหาโดยการปรับลดความต้องการในการใช้พลังงานและสินค้าบริการต่าง ๆ ให้เหมาะสมหรือได้สัดส่วนกับความสามารถในการผลิต และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลก เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวโดยพึ่งแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทุกประเทศและโลกจะต้องคิดหาทางแก้ปัญหากันอย่างจริงจัง.

### บรรณานุกรม

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย” ในวารสารราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ ๗๑ ฉบับที่ ๔, ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙.

\_\_\_\_\_, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความยั่งยืนของธุรกิจและความสงบสุขของสังคมไทย เอกสารวิจัยโครงการกิตติเมธีประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (ธันวาคม ๒๕๕๑).

\_\_\_\_\_, เหลียวหลังแลหน้าสังคมเศรษฐกิจไทย : วิฤตการณ์ของปัญหาและทางออก. เอกสารการบรรยายสำนักธรรมศาสตร์และการเมืองราชบัณฑิตยสถาน, (วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓).

สงวน ลิ้มโนมนต์, กระบวนการยุติธรรมสาธารณรัฐประชาชนจีน. เอกสารการบรรยายสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน, (วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔).

Time. Vol. 177 No. 4:

Time. Vol. 177 No. 6:

Time. Vol. 177 No. 8:

Time. Vol. 177 No. 11:

Time. Vol. 177 No. 12:



***Abstract***    **The Development of Science and Technology Leads to Socioeconomics and Political Change and Conflict**

**Professor Krirkkiat Phipatseritham**

*Associate Fellow of the Academy of Moral and Political Sciences,  
The Royal Institute, Thailand*

The development of science and technology leads to socio-economic and political changes and conflict in many countries. The accelerating pace of change started from Agricultural Revolution, Industrial Revolution and exponential growth in computing power in the Computer Age. These developments and changes have raised standard of living of people. It has stimulated the excessive consumption of goods and services, consequently the problem of shortage and conflict has arisen. This problem should be solved by reducing and limiting the consumption of goods and services and a more equitable distribution of income. In political aspect, the political reform is needed. There should be more participation from people and better distribution of power. At the international level, the international co-operations should join forces to solve the problems of energy crisis and unequitable income among the rich and poor countries.

**keywords:** The development of science and technology, standard of living, political reform.